

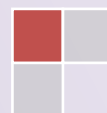
2023

*Збірник наукових статей за
матеріалами VIII Всеукраїнської
науково-практичної конференції*

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ
СИСТЕМ В УМОВАХ
ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ
ЕКОНОМІКИ»
13 – 14 квітня 2023 р.**

Український державний університет науки і технологій
Кафедра управління фінансами,
облікової аналітики та моніторингу бізнесу
14.04.2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Інститут модернізації змісту освіти

Український державний університет науки і технологій

Українська інженерно-педагогічна академія

Національний авіаційний університет

Львівський національний університет природокористування

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Полтавський державний аграрний університет

Збірник наукових статей

*за матеріалами VIII Всеукраїнської науково-практичної
конференції*

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ
ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ»**

13-14 квітня 2023 р.

м. Дніпро

Лист ДНУ «ІМЗО» від 10.01.2023 №21/08-9

УДК 330.111.66:316.422

Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки: Збірник наукових статей за матеріалами VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (13 – 14 квітня 2023 р.). – Дніпро: ІПБТ УДУНТ, 2023. – 157 с.

У збірнику містяться матеріали доповідей VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки» (13-14 квітня 2023 р.). Для науковців, викладачів, фахівців-практиків, студентів економічних спеціальностей

Програмний комітет конференції:

Божанова О.В., к.е.н., доцент, в.о. декана факультету економіки і менеджменту Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

Акімова Т.В., к.е.н., доцент, т.в.о. завідувача кафедри управління фінансами, облікової аналітики та моніторингу бізнесу Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

Бобиль В.В., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, обліку та психології Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

Прохорова В.В., д.е.н., професор, завідувачка кафедри економіки та менеджменту Української інженерно-педагогічної академії, м. Харків

Ареф'єва О.В., д.е.н., професор, завідувачка кафедри економіки повітряного транспорту Національного авіаційного університету, м. Київ

Грицина О.В., к.е.н., доцент, завідувачка кафедри фінансів, банківської справи та страхування Львівського національного університету природокористування, м. Дубляни Львівської обл.

Пашкевич М.С., д.е.н., професор, завідувачка кафедри міжнародних відносин та аудиту НТУ «Дніпровська політехніка», м. Дніпро

Канцедал Н.А., к.е.н., доцент, завідувачка кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету, м. Полтава

Мушникова С.А., д.е.н., доцент, професор кафедри управління фінансами, облікової аналітики та моніторингу бізнесу Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

Зелікман В.Д., к.т.н., доцент, професор кафедри управління фінансами, облікової аналітики та моніторингу бізнесу Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

За додержання норм авторського права, достовірність наведених фактичних даних, посилань на джерела, імена та назви несе відповідальність автор матеріалів.

© Український державний університет науки і технологій, 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

<i>Аніщенко Л.О.</i> Використання сучасної теорії організації в соціально-економічному розвитку підприємства	7
<i>Бригіна С.І.</i> Перспективи розвитку готельно-ресторанної сфери в Україні	9
<i>Верховод І.С., Пилипенко К.А.</i> Соціальна сфера як основа соціального розвитку та повоєнного відновлення	12
<i>Грабчук О. М.</i> Теоретико-методологічні засади оцінки спрямованості розвитку соціально-економічних систем	14
<i>Диха М.В., Таранюк О.В.</i> Зовнішньоекономічна діяльність в умовах війни: окремі аспекти регулювання	15
<i>Ємець Є.В., Леонідов І.Л.</i> Європейська інтеграція національних виробників одиничних та дрібносерійних ливарних відливок: розширення експортних можливостей	18
<i>Ищук С.О., Созанський Л.Й.</i> Європейський досвід вибору напрямків смарт-спеціалізації (на прикладі Західнопоморського воєводства Польщі)	20
<i>Казьмір Л.П.</i> Теоретичні аспекти формування концептуальної моделі відновлення економіки України у повоєнний період	23
<i>Колодяжна Т.В., Левченко В.О.</i> Податки як інструмент сталого розвитку держави	25
<i>Федотова Т.А.</i> Сутність і проблематика визначення соціально-економічних систем.....	26
<i>Чобіток В.І., Слатьяникова А.І., Бурикін О.М.</i> Формування підходів до управління підприємством	29
<i>Шевяков О.В.</i> Психологічне забезпечення розвитку соціотехнічних систем діяльності фахівців в умовах трансформаційної економіки	31

СЕКЦІЯ 2. СУЧАСНІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

<i>Божанова О.В.</i> Чинники забезпечення економічної безпеки підприємств України	34
<i>Борщенко В.Ф., Кудрич І.О.</i> Науковий керівник: <i>Каличева Н.Є.</i> Розвиток підприємства: сучасні виклики та чинники забезпечення ефективності	35
<i>Вінниченко О.В.</i> Сутність фінансової стійкості банку, аналіз існуючих підходів	37
<i>Грицина О.В., Шолудько О.В., Кіз'як Н.М.</i> Адаптація закордонного досвіду реформування пенсійних інститутів в Україні	39
<i>Давидов Є.О.</i> Науковий керівник: <i>проф. Оболенцева Л.В.</i> Управління економічною результативністю підприємств готельного-ресторанного бізнесу в умовах військового стану	41
<i>Зайцев Г., Заргарян Н.</i> Науковий керівник <i>Зайцева Л.О.</i> Управління фінансовою стійкістю підприємства	43
<i>Ігнашкіна Т.Б.</i> Порівняльний аналіз результатів оцінювання ринкової вартості підприємства різними методами	46
<i>Коледіна К.О.</i> Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства	49
<i>Крамаренко А.В.</i> Інструментарій оцінки ефективності управління персоналом в системі менеджменту підприємства	50
<i>Лега О.В., Яловега Л.В., Прийдак Т.Б.</i> Соціальне підприємництво: сутність, переваги, напрямки підтримки	53
<i>Мушнікова С.А., Слатьяникова В.І.</i> Форми фінансування державно-приватного партнерства в Україні	56
<i>Орел А.М.</i> Економічна оптимізація логістичних систем транспортного комплексу	58

<i>Пилипенко К.А., Рунчева Н.В., Бритвенко А.С.</i> Ідентифікація логістичних та маркетингових витрат у бухгалтерському обліку	60
<i>Семенова Т.В., Гуро П.А.</i> Теоретичні аспекти оцінки ефективності переробки відходів.....	62
<i>Тохтамиш Т.О., Рейзлер Є.Д.</i> Сучасні тренди маркетингової діяльності	63
<i>Фрадинський О.А.</i> Надання взаємної адміністративної допомоги в митних справах у рамках угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом	66

СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ ТА ЇХ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

<i>Алексєєнко І.А.</i> Сучасні напрямки інноваційно-інвестиційного розвитку бізнесу в Україні..	69
<i>Беновська Л.Я.</i> Форми місцевих запозичень в Україні	71
<i>Waszkielewicz W., Dudek M.</i> Corporate information systems	73
<i>Грищенко Н.В.</i> Перспективи потенціалу інноваційно-інвестиційного розвитку транспортної системи України	75
<i>Жданова Л.Л., Видобора В.В.</i> Перетворені форми економічних відносин в інформаційному суспільстві	77
<i>Жданова Л.Л.</i> Ірраціональні та віртуальні форми економічних відносин в інформаційному суспільстві	80
<i>Завгородня О.О.</i> Бюджетно-податкові драйвери інноваційного капіталотворення	83
<i>Ляховська О.В.</i> Інноваційний розвиток держави в умовах війни: сучасні тенденції	86
<i>Македон В.В.</i> Стратегічне управління функціонуванням і розвитком регіональної соціально-економічної системи	88
<i>Мартінова О.В., Матусевич О.О.</i> Логістичне управління запасами в умовах воєнного стану	90
<i>Мироненко М.А., Король Р.М.</i> Результати SWOT-аналізу окремого підрозділу науково-дослідної установи в умовах воєнного стану	92
<i>Прохорова В.В., Ус Ю.В.</i> Актуальність антикризового фінансового управління промисловими підприємствами	94
<i>Прус Л.Р.</i> Формування механізму підтвердження походження товарів в рамках імплементації конвенції пан-євро-мед	96
<i>Редзюк Є.В.</i> Провідні ризики підприємницьких структур України у воєнний і поствоєнний періоди	99
<i>Ривак Н.О.</i> Важливість діджиталізації промислового виробництва в рамках індустрії 4.0 в контексті сучасних викликів	102
<i>Різник В.О.</i> Автоматизована обробка даних в бухгалтерському обліку: переваги та недоліки в контексті збільшення ефективності та зменшення ризиків у фінансовому управлінні	104
<i>Рябцев В.А.</i> Вплив керівників на збільшення ефективності управління змінами	106
<i>Сокол П.М., Гордійчук С.М.</i> Методи розробки та впровадження маркетингових стратегій в бізнес-процеси	108
<i>Усіченко І.В., Лисенко Т.І., Мироненко М.А.</i> Управління підприємствами України як еколого-економічними системами	110
<i>Хамініч С.Ю.</i> Ключові фактори успіху компанії в управлінні бізнес-процесами	112
<i>Щербак А.В.</i> Досвід регулювання роздрібною торгівлі у ЄС та його значення для України..	114

СЕКЦІЯ 4. МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

<i>Акімова Т.В., Верейкін В.В.</i> Удосконалення бухгалтерського обліку товарних запасів.....	117
<i>Акімова Т.В., Кочура І.О.</i> Проблеми обліку основних засобів під час воєнного стану.....	119
<i>Васаковська Н.В., Смітюх Н.А.</i> Науковий керівник: <i>Лега О. В.</i> Ефективність виробництва зернових культур у сільськогосподарських підприємствах	121
<i>Загайчук К.І., Топоркова О.А.</i> Операції з основними засобами в період воєнного стану	123
<i>Канцедал Н. А.</i> Волонтерство та благодійна діяльність: критерії розмежування для облікових цілей	125
<i>Кулумбегова О.А.</i> Науковий керівник: <i>Лега О.В.</i> Аналіз продуктивності та оплати праці в сільському господарстві	128
<i>Мороз В.М.</i> Теоретичні аспекти обліку орендних операцій	130
<i>Трошкова І.В.</i> Науковий керівник: <i>Коледіна К.О.</i> Розвиток бухгалтерського обліку в умовах глобалізації	132
<i>Тютюнник Ю.М., Тютюнник С.В., Калініченко Я.В.</i> Використання показників структури джерел формування капіталу в оцінюванні фінансової стійкості комунального підприємства	135
<i>Фірсова А.В.</i> Науковий Керівник: <i>Зайцева Л.О.</i> Фінансова звітність та її аналіз в забезпеченні діяльності підприємства	137
<i>Довжик О.О., Шаповал Л.П.</i> Бухгалтерський облік у бюджетних установах: особливості ведення	140

СЕКЦІЯ 5. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ТА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ І ОРГАНІЗАЦІЙ

<i>Бабіч А.Д.</i> Роль інформаційних технологій у розвитку компанії	142
<i>Зелікман В.Д.</i> Інформаційно-аналітичне забезпечення планування фінансових результатів підприємства на основі багатомірного масиву елементарних фінансових результатів	144
<i>Козенкова В.Д.</i> Основні функції програмного забезпечення аналізу даних у процесі прийняття управлінських рішень	146
<i>Козенкова В.Д., Козенкова Н.П.</i> Побудова кривої ризику як механізм оцінки потенційних втрат прибутковості підприємства	148
<i>Павлін П.Д.</i> Діагностика економічного стану підприємства в антикризовому управлінні ..	150
<i>Приходченко О.Ю.</i> Розвиток електронної комерції під час пандемії та війни	152
<i>Распопова Ю.О., Долина І.А.</i> Удосконалення інформаційного забезпечення обліку кредиторської заборгованості	154
<i>Ступнікер Г.Л., Соловійов М.</i> Особливості впровадження ERP-систем як інформаційної основи аналітичної діяльності підприємств	156

3. Жданова Л. Л. Високотехнологічний сектор світової економіки у глобальній конкуренції. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2022. №11-12. С.7-13
4. Геєць В.М. Соціалізація та соціальні інновації у розвитку економіки. *Економічна теорія*. 2020. № 4. С.15-24.
5. Гриценко А., Бурлай Т. Вплив цифровізації на соціальний розвиток. *Економічна теорія*. 2020. №3. С.24-51.

*Жданова Л.Л., д.е.н., доцент,
професор кафедри загальної економічної теорії та економічної політики
Одеського національного економічного університету
l_zhdanova@ukr.net*

ІРРАЦІОНАЛЬНІ ТА ВІРТУАЛЬНІ ФОРМИ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Однією з ключових проблем розуміння суті змін, що відбуваються в сучасній економіці і суспільстві є питання про співвідношення та взаємодію матеріальної та віртуальної сфер, про феномен «подвоєння соціальної реальності».

Віртуальний – це уявний об'єкт, стан або процес, які реально не існують, але можуть виникнути за певних умов. З появою обчислювальної техніки слово «віртуальний» використовується у сенсі: «не існує насправді, але з'являється завдяки програмному забезпеченню». Під впливом інформаційних технологій термін «віртуальність» розуміється як деякий стан, у якому суб'єкт втрачає різницю між реальним світом і світом сконструйованим (завдяки програмному забезпеченню). У цьому сенсі «віртуальність» застосовується у економіці, психології, культурології.

Реальною матеріальною основою феноменів економічних віртуальних явищ є капітал і його відносно самостійні форми, які відособлюються у процесі його кругообігу – продуктивний, товарний, грошовий, відповідно, промисловий капітал, торговельний та позичковий. Ці форми капіталу можуть і на практиці набувають риси віртуальних капіталів. Таким може бути в деякій мірі промисловий капітал, коли він організує віртуальні фірми, віртуальне виробництво, віртуальну зайнятість, бренди, які в умовах перенасичених ринків, з величезною різноманітністю взаємозамінних товарів, переводять конкуренцію зі сфери матеріального виробництва у віртуальну реальність, де створюються уявні особливі якості товару чи фірми, які цінуються споживачами чи інвесторами вище, ніж фактично зроблене. Бренд – це знак, символ, слова або їх поєднання, які допомагають споживачам відрізнити товари чи послуги однієї компанії від іншої. Бренд – це комплекс уявлень, думок, асоціацій, емоцій покупця щодо ціннісних характеристик товару, які відрізняють його від інших товарів, це ментальна оболонка, у яку покупець, завдяки нав'язаним масовій свідомості підказкам ЗМІ, одягає той чи інший товар.

Сам бренд стає об'єктом купівлі-продажу. Однак отримати вигоду від такої покупки інвестор може лише організувавши власне виробництво під маркою купленого бренду та підтримуючи і розвиваючи його імідж. Для споживача предмети споживання відомих брендів стають елементом демонстративного споживання, свого роду впізнаваним знаком соціального статусу, престижу, рівня доходу. Бренди перекладають індивідуальне споживання зі сфери задоволення потреб життя людини у сферу задоволення її соціальних претензій. Проте зміна моди зміняє і соціальний престиж брендів, робить деякі з них, які спочатку були ознакою високого соціального статусу, застарілими, використання яких стає ознакою збідніння.

З точки зору відношення до форм капіталу, бренд як об'єкт купівлі-продажу є елементом соціального капіталу. Це поняття входять в науковий обіг у зв'язку з теоретичним відображенням пошуків фірмами шляхів підвищення ефективності виробництва. Ідею соціального капіталу висловив П. Бурд'ю для визначення можливостей фірми отримати прибутки завдяки соціальним зв'язкам. Економічне значення соціальних зв'язків полягає в тому, що їх існування дозволяє зменшувати витрати на координацію спільної діяльності, формує відносини довіри, які скорочують витрати на бюрократичні процедури, забезпечує стабільні відносини з постачальниками ресурсів,

утворює відданість покупців тощо. Це віддзеркалюється у зростанні обсягів реалізованої продукції, що стосується персоналу – віддзеркалюється у зниженні плинності кадрів, зростають можливості підвищення кваліфікації і, як результат – зростає прибуток.

Соціальний капітал може бути об'єктом купівлі-продажу тільки разом із самою фірмою, і отримувати вигоду від його існування інвестор може лише підтримуючи та зміцнюючи виробництво, а разом з ним і соціальні зв'язки, успадковані при купівлі фірми. Сучасна соціологія вважає такі зв'язки соціальним капіталом, проте більш логічно вважати їх віртуальним капіталом, який існує лише при визначених умовах і зникає при зміні цих умов. При зникненні (або зміні) цих умов тобто при звуженні клієнтської бази фірми, при зменшенні числа покупців, при зміні постачальників ресурсів та погіршенні їх якості або зростання ціни, незважаючи на незмінність балансової вартості основного капіталу, на незмінність оборотного капіталу, обсяги реалізації товарів, і, відповідно, прибутку зменшуються. Продуктивний капітал залишається, але соціальний – зменшується і навіть зникає. Це і є властивість віртуальної форми промислового капіталу. Він є скоріше уявною формою капіталу, тобто віртуальною, ніж реальною продуктивною силою.

Подальшим відображенням пошуків фірмами (продуктивним капіталом) можливостей підвищення ефективності виробництва є концепції культурного та символічного капіталу. Ці поняття, як і поняття соціальний капітал, необхідні для створення та підтримання не стільки реальних, скільки уявних якостей товару та його виробника, тобто для створення іміджу бренду. Культурним капіталом вважають всі культурні ресурси, які має фірма або індивід. Близький до нього за змістом символічний капітал – це престиж, який дають різноманітні відзнаки, нагороди, титули тощо. Їх також можна вважати віртуальними. Вони існують лише при існуванні визначених умов і зникають зі зникненням цих умов.

При більш уважному погляді на сенс цих категорій не важко зрозуміти, що мова йде про стиль роботи фірми у ринковому середовищі з метою отримання, збільшення прибутку. Соціальний капітал, культурний капітал, символічний капітал неможливо виміряти у грошовій формі. Ці категорії – суто умоглядне уявлення про можливості отримання прибутку. Ці поняття за своїм соціально-економічним сенсом – це віртуальний прояв перетворених форм економічних відносин.

Таким чином, сучасні дослідження суспільства вводять в науковий обіг багато віртуальних форм капіталу, які приховують, перетворюють та розмивають, його сутність. Не субординуючі їх, оперуючи потоком різноманітних відбитих та ірраціональних форм як самостійними, не розкриваючи їх зв'язок із сутнісними формами, наука про суспільство втрачає головний признак науки – системність.

Віртуальний характер зазначених форм зовсім не означає, що вони не належать до об'єктивного світу. Навпаки, об'єктивний світ із їх появою збагачується і ускладнюється, подвоюється, оскільки надбудова віртуальних форм, височіючи над реальним базисом суспільно-господарського життя, перетворює його відповідно до імперативів сучасного розвитку: товари та фірми знаходять бренди, індивідуальні суб'єкти – імідж.

Проте, незважаючи на таке помітне ускладнення економіки, надбудовані віртуальні форми капіталу самі по собі існувати не можуть. Будучи тінню реального капіталу, вони існують лише разом із ним, у його кругообігу. Реальне матеріальне багатство суспільства продовжує створювати промисловий капітал, який залишається основним фактором, що здійснює зростання економіки [1, с.210-230].

Інформаційна революція прискорила нерівномірність динаміки складових частин продуктивного капіталу, в результаті чого формуються вагомі диспропорції між грошовою формою капіталу (тимчасово вільними грошовими коштами) і можливостями їх прибуткового інвестування у реальному секторі економіки різних країн. Зростає обсяг позичкових ресурсів без відповідного попиту на них з боку реального сектору.

Цілком логічним вирішенням проблеми цієї диспропорції є інвестування грошових ресурсів у фінансові ринки, перш за все – у ринок акцій. Такому вирішенню проблеми сприяють ІКТ, які дозволяють постійно відслідковувати зміни на ринках акцій і не тільки оперативне реагувати на зміни, але і підштовхувати їх у вигідному для інвесторів напрямку.

На фондовій біржі представлені акції різних компаній, як цілком традиційних галузей промисловості, так і нових, високотехнологічних. Великі високотехнологічні акціонерні компанії виробляють у масовому масштабі інформаційні товари і завдяки цьому приносять великі прибутки,

які значною мірою перевищують прибутки фірм традиційних галузей промисловості. В результаті курс акцій високотехнологічних компаній виявляється значно вищим, ніж у інших акціонерних компаній. Сумарна вартість акцій високотехнологічних компаній перевищує, нерідко у рази перевищує грошовий капітал, інвестований у створення і функціонування цих компаній. В економічній теорії капітал представлений цінними паперами, у даному випадку – акціями, і оцінений на основі курсу акцій, має назву фіктивний капітал. Фіктивний капітал взагалі створює перетворене уявлення про масштаби багатства компаній, акції яких представлені на фондовій біржі. Що стосується фіктивного капіталу, наданого акціями високотехнологічних компаній, то він створює не лише перебільшене уявлення про багатство цих компаній, але і про соціальне значення цих компаній. В результаті формуються ірраціональні форми економічних відносин, коли акція як об'єкт купівлі-продажу товаром являється, але не являється продуктом праці, її ціна віддзеркалює не витрати праці, не реальні процеси, що відбуваються в реальному секторі економіки, а перетворені процеси руху позичкового капіталу в цілому, в тому числі і грошового капіталу на ринку цінних паперів.

Ситуацію з відривом курсу акцій як показника ефективності інвестування від реального положення справ часто погіршує економічна політика розвинутих країн. Курс акцій прямо пропорційний дивіденду і обернено пропорційний ставці позичкового відсотку. Коли Центральний банк країни, борючись зі спадом виробництва, знижує облікову ставку відсотку з метою стимуляції інвестицій, курс акцій автоматично зростає. На ринку цінних паперів роздувається своєрідна бульбашка, яка не віддзеркалює соціальну матерію, а лише уявлення людей про можливі прибутки. Формуються ірраціональні форми економічних відносин.

До них додаються форми економічних відносин викликаних до життя інформаційно-комунікаційними технологіями. Мова йде перш за все про прискорення функціонування грошового капіталу, можливості його переміщення у будь-яку країну світу практично миттєво. Перекидання значних грошових сум лише як електронних сигналів надає грошам вид віртуальної реальності.

Швидкість переміщення грошового капіталу за допомогою мережі Інтернет посилює відрив грошового капіталу від товарного капіталу, реального сектора економіки – від фінансового. Як наслідок цього, інвестиції у виробництво, як і саме виробництво, стають не вигідними на фоні обороту грошового капіталу на біржі. Але за таким оборотом грошей не знаходяться відповідні товарні маси. Да і самі гроші здійснюють свій рух не у натурально-речовій формі світових паперових грошей, або золота, яке суто теоретично вони репрезентують, а лише у вигляді електронних сигналів. Таким чином, відбувається віртуалізація економічних відносин у найважливішій сфері товарної економіки – сфері грошей і грошового обігу. Зароджені такі відносини самим розвинутим великим товарним виробництвом, але їх розвиток, гіпертрофія обумовлені інформаційною економікою і інформаційним суспільством.

Висновок. Зростання суспільного інтересу до проблем інформатизації суспільства і економіки призвело до введення в науковий обіг безліч часткових трактувань капіталу, які, множачи його форми, розмивають його сутність, створює зростаючий потік різноманітних віддзеркалених перетворених форм, які існують одночасно і поряд із суттєвими формами. В результаті створюється різноманіття розуміння дійсності, вона втрачає однозначне визначення, а навпаки, визначення сутності стають мінливими, вислизують від розуміння.

Список використаної літератури

1. Жданова Л. Л. Відтворення і нагромадження капіталу: теорія, методологія, економічна політика [Монографія]. – Одеса: Астропринт, 2014. – 296 с.
2. Хаустов В. Глобальні тенденції розвитку цифрової економіки в контексті вагомості інтелектуальної власності. *Економічна теорія*. 2020. № 2. С. 67-81.